

הוֹסֵפָה

לגליון 15 מהחבצלת שנת ה'י"ד

מבשרת ציון

תצא פעם אחת בחדש.

מחיר ההוספה מבשרת ציון לכדה בירושלם, מגזית ורבע.
ביתר הערים וכל ארצות המערב שמנה פרנק, וברוסיה המשה רויכ
עם החבצלת ירד בירושלם שלש מגזית וחצי, וחוצה לה ששה
ועשרים פרנק, (ברוסיה שנים עשר רויכ).

מכתבים ונסף וכל דבר הניגע להחוספה מבשרת ציון
ישלחו על שם: בן יהודה, וליאון שוורץ בירושלם.

Ben --Jehuda & Leon Schwarz á Jerusalem.

חברת שניה, שנה ראשנה.

שנת ארץ ושסנה באית וחמש עשרה לחדבן הכית.

(שבט תרמ"ד)

ירושלם.

ברוס ר' ישראל רוב פרומקין מו"ל החבצלת היי

תוכן העניינים:

- א. החזקה ותולדותיה. בן יוסף
- ב. ירושלים החדשה. צ"י
- ג. מושבת פתח הקית. יחזקאל מכל פינס
- ד. ראשון לציון. מנחה בן זכאי
- ה. עבודת האדמה בארץ ישראל. מנחה בן זכאי
- ו. מקרב הארץ. ל"ג א"ב
- ז. הוין לארץ. ד"ר לניאל
- ח. לוח כונן האויר.
- ט. מודעות.

KAUFMANN
DÁVID
KÖNYVTÁRA
C. 1103, II

ס 1103
מקן 1103
ה 1103
א 1103
ב 1103

א
ב
ג
ד
ה
ו
ז
ח
ט

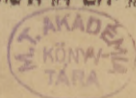
הוספה

לגליון 13 מהחבצלת

מבשרת ציון

החלוקה ותולדותיה.

בעלות זכר ארץ ישראל גם לפני הסשבילס בעסנו
 לטובה או לרעה היתה החלוקה הדבר הראשון אשר ראו בה
 והדבר האחרון ויחלו לשפוט אותה שפט זה ככה זה ככה וזה ככה, ויהי
 אחרית דברם פה אחד, כי רק רעה היא וכל דבר טוב אין בה
 וירשיעוה בדבר אחד אשר די עז היה לו כימים הנפלאים ההם
 להוציא על פיו לכדו משפט כל דבר אם לטובה ואם לרעה,
 ויאמרו כי רק היא הסקשה את לבות אנשי ארץ ישראל היהודים
 לבלתי לבת אחרי נביאי ההשכלה ולבלתי פקח עיניהם לראות
 באור ההשכלה הזאת הסאירה את כל הארץ, והדבר הזה בלבד
 היה די כימים ההם למתוח סדת דין קשה על החלוקה, כי מי
 הקשה בעת ההיא להשכלה וישלם? אלה היו דברי הסופרים
 אשר מצאו בהשכלה תרופה לכל חלי ולכל מדוה, אבל היו גם
 סופרים אחרים אשר דברו גם הם רעות על החלוקה לא בעבור
 המאה להשכלה כי אם יען מצא מצאו בה מקור כל מדה רעה
 וכל סנהג נשחת אשר ראו ביהודים יושבי הארץ הזאת, ויאמרו
 כי היא היתה ליושבי ארץ ישראל היהודים להיות נרפים ולשעות
 בדברי שקר וללכת במלום כל היום וכלל מלאכה לא יחפצו, כי
 בחלוקה שמן חלקם ובה מאכלם בריא, ולמה איפוא יעמלו חנם
 ופרנסתם מוכנת לפניתם בלי כל עמל וכלי כל דאנה, וישבחו
 השופטים האלה כי בדבריהם הראשונים או האחרונים דברו גם

הם על עני בני ישראל בארץ הזאת ועל רישם הנורא כי שפק
 לא תשפק החלוקה לרב היהודים גם ללחם יבש לכל נפשות
 בוחם, וישכחו גם זאת כי חצי היהודים הושכים בארץ ישראל
 הם ספרדים אשר רק לחכמים יש חלוקה וליתר העם כל
 חלוקה אין והמדות הרעות הלא מצאו בכל היהודים בארץ הזאת
 כמעט אין נכין. והיו הצד השוה בכל הספרים והשיפטים אשר
 רק נגעו בדבר הנורא הזה כי יצאה החלוקה מלפני כסא משפטם
 חיבת בכל כי כל זכות לא מצאו בה והיו משפט כולם אחד
 לעשות בה כלה פעם אחת, וישכחו גם את הדבר הזה כי בנין
 אשר בניהו בניו רבים מאות בשנים לא יעצור איש כח להרסו
 כלו בפעם אחת, אף לא שמו את לבם לחשוב כי גם אם עצם
 הבנין רע אולי נוסדו עליו גם בנינים טובים אשר אם יהרס
 הבנין הזה טרם יכינו יסודות טובים ואשיות חדשות להבנינים
 הטובים ונפרו גם הם במפתחו ומי יודע אם נצויה לשוב ולבנות
 את הבנינים הטובים האלה מחדש. אבל לכל זה לא שמו שופטי
 החלוקה את לבם, כי גם מוצייה לא מצאו דבר אשר יוכל באמת
 להכריע את כל הסאונים לצדה. והיו זה גורל העלובה הזאת,
 כי גשאר שמה להרפה וקלסה גם בעת האחרונה אשר רעיון
 ישוב ארץ ישראל הפך הנגנע על דברים רבים ואשר היה עד
 כה להרפה בפי הסופרים היה עתה פתאם לתהלה ולברכה
 בפיהם, וגם נביאי ישוב ארץ ישראל התנפרו עתה סכל עבר, כי
 לא מצאו גם הם כה כל דבר טוב להרעיון אשר ישאו את נפשם
 אליו ויהרצו גם הם משפטם לרעה.

אבל הראשנים אשר יצרו את החלוקה, הריו קארו בעל
 בית יוסף ור"ם אלשיך וכל הגדולים אשר באו אחריהם ויעסקו
 בזה לחוק את דבר החלוקה ולהקימה על אשיות חזקות לבתי
 המוט, הלא דברו גם הם בשם ישוב ארץ ישראל, ורסען ישוב

הארץ יצוה ויכוננה, ואך היה הדבר כי נביאי ישוב ארץ ישראל
החדשים יאמרו דם דע לאשר יצרו נביאי ישוב הארץ הראשונים?
הן תסה לא נתסה אם נביאי ההשכלה וההתבוללות בין הניזים
יבישו בעין דעה על הנספ הנשלח סדי שנה בשנה לארץ אשר
סחו את זכרה סתפלותיהם לבלתי יהסדום הניזים כי הם נושאים
עוד את נפשם לארץ הזאת ואמרו עליהם כי יש להם עוד תקוה
להיה עם לבדו, כי ספני החשר הנודא הזה ייראו נביאי ההשכלה
זפחד יפחדו ססנו סאד ומסוראם הנדול לא יעשו כזה כמספמט
הסיד לסוד אל כל דרכי הניזים ולעשות כמעשיהם בכל דבר,
זבעת אשר, שאר האסות שולחות הנה סדי שנה בשנה ככרו
כסף וככרו זהב לאלפים יאמרו הם לאמר סה לנו ולאדך ישראל
סאהר שכבר השליך אותנו סשם אין לנו עוד ארץ ישראל
כאריצות העמים אשר אנחנו יושבים שם שקסים ושאננים וסה
לנו ולצרה הזאת שבני ארץ ישראל יהיו יושבים שם ואהיב יבאו
לקחת סמוננו לפדיון נפשם* (לסן כרימ חני כספנו ססס אלס). תסה
לא נתסה על נביאי ההשכלה אם ידברו כזאת, כי להם נאה
זלהם יאה לדבר כן, אך סדוע לא סצאו גם החפצים בישוב
ארץ ישראל כל דבר טוב כחלוקה וישפסות שפט כליל לרעה,
זהיא הלא נוצרה בדאשנה בעבור ישוב ארץ ישראל?

הן אסנם אין את לכבי לאמר כי כל דבר אסת אין כטרשיעי
החלוקה, אף אין את נפשי לכסות על החסרונות אשר יש בה
באסת, לאמר כלה טובה וכל דפי בה אין. כמותם ידעתי גם
אני ידעו גם הראשונים יוצרי החלוקה כי לא טוב לאדם לאכול
לחם חנם ולחיות לא על יגיע כפיו ולצפות לסתנת אחרים,
ידעתי גם אני כי עז להדבר הזה להשחית באדם סדות טובות
דבות, כי ישחה נפשו והוליד בו שפלות רוח וערסה וצביעות
ועיד סדות רעות כאלה, אבל הלא נחשב נזק הדבר בתועלת אשר

הביא, הלא נחשב אם היתה יכולת לכונן ישוב בארץ ישראל בעת ההיא בלעדי החלוקה, הלא נחשב כי אמנם יש עתה ישוב יהודים בארץ הזאת אף כי לא טוב מאד. ואם מצא נמצא כי גדולה התועלת מהנזק אשר הביאה החלוקה היש לנו צדקה לאמר כי כל דבר טוב אין בה זלקרא מלא על עצם החלוקה ועל יוצריה ועל מקבליה ? כי במה חטאו לוקחי החלוקה ? הבה כי הם היו הראשונים לעסוק בישוב הארץ בעת אשר אנחנו לא חשבנו בזה ונס לא עיה על לבני, בעת הרעה אשר סכנה היתה מרחפת עליהם בכל צעד אשר צעדו, ובעת אשר חשבנו אנחנו מהשבות לסחות את ישראל כנוי וגואש מכל תקוה לימים יבאו זולתי התקוה האחת כי נחדול מהיות ישראל ? ואם ראה נראה עתה כי החלוקה אשר בלתה לא יכלו להאחו בארץ השחיתה בהם הרבה, הלא נניד להם ונחשיב מהשבות לתקן את המצות הזה מעט מעט ולא נקרא אחריהם מלא ולא ננרוע את ערך עבודתם אשר עבדו לנו ולא נהרום פתאם את הכנין אשר רב חיי החלוצים האלה נוסד עליו.

אך הוא הדבר, כי החפצים עתה בישוב ארץ ישראל לא ראו בחלוקה כל תועלת להענין אשר הם נושאים את נפשם אליו יען נעלמו מהם עניני הארץ הזאת ולא ידעו מה עשו היהודים בה בחלוקתם, והמעט אשר הם יודעים לא יחשב בעיניהם לסאומה, כי הם רק בעבודת האדם ה יראו ישוב ארץ ישראל, ובה אמנם לא עשו היהודים היושבים בארץ הזאת הרבה, וכל דבר אחר אשר יחזק את היהודים בארץ אבותיהם לא יחשב בעיני החפצים בישוב ארץ ישראל עתה לישוב הארץ, ועל כן נגזר מלפניהם דין החלוקה רק לרעתה.

אכל גם חכמינו הראשונים בעלי התרמוד הצנו מעט בישוב ארץ ישראל, אפס כי לא כמחשבת החפצים עתה בישוב הארץ

היתה מחשבתם הם, ותהי להם הישיבה בלבלה בארץ הזאת
 לדבר גדול ודבר דרסר ער הישיבה בארץ ישראל ולהכבד על
 היהודים בכל אשר יבנו ויאמרו כי הכיבה לאלהים בת קטנה
 בארץ ישראל מסנהדרי גדולה בחיץ לארץ, (יוצאנו מסודרין פרק
 לחטון) והיושב בחיץ לארץ דומה כמו אין לו אלה ועוד דברים
 רבים באלה, כי ידעו ידעו חכמינו כי הישיבה בארץ זה ישוב זה,
 כי כפי מקום אשר ישבו אנשים יהדיו אם רק מחשבתם להשאיר
 בארץ הזאת הם ובניהם אחרים, יעסקו בישיב המקום הנוא,
 ואף אם בא באו האנשים שמה רק למות שם וכל הפיץ אין
 להם בחיים, הנה בנים יולדו להם אשר ארץ אחרת לא ראו
 עיניהם, והמקום הזה ארץ מדדתם, וכטבע כל האדם לבנות
 ולבטע ועשות מסחר וקנין בן יעשו גם הם ומעט מעט יאחזו
 בארץ ותקעו להם פה יתד במקום נאמן והתה אשר היו אבותיהם
 נרים בה בני רכוש וכלי כח יהיו הם אורחים בה אשר יאהבוה
 ולא יאבו עוד לעזובה. האין זאת ישוב הארץ? והחזיקה אשר
 נתנה יכלת יארצי יהודים להאחו בארץ ישראל ולפרות ולרבות
 בה אף לעשות בה מסחר ולקנות אדמה ולבנות בתים האמנם
 לא הביאה לנו כי תועלת במסחר הכסף אשר הוצאנו? האמנם
 לא שוה הדבר הזה טאומה להאמה בלה כי נאמר כל מינו בה
 אין?

והלך גדול מישוב היהודים אשר יש עתה בארץ הזאת
 עשתה החזקה, כי הנה הספרדים הם יושבי הארץ מימים
 רבים, כי לפנים הרבו הספרדים מהאשכנזים לבא לארץ ישראל,
 יען מקומות פושבותם קרובים לה ויודעים הם את שפת עם
 הארץ ולא כבד עיניהם לשבת בארץ הזאת, והאשכנזים אך זה
 מעט כי החלו להאחו בה ובעת הסעפה הזאת רבו האשכנזים
 על הספרדים, ועתה האין לנו הנדקה לאמר כי החזקה עשתה

זאת ולו היתה חלוקה להספידים בל"ט אין נקי כמו להאשכנזים
 ולא להחכמים בלבד כי עתה היה אולי מספרם גדול פי עשרה
 מספרם כעת בארץ. הן אמנם על החלוקה לבדו לא יחיה גם
 האשכנזי כי לא על שלשה עשר או ארבעה עשר רויב ינפש
 לשנה יחיה האדם, אבל עוד גדול הוא לעני ובלתו לא יכול
 לחיות פה בימים הראשונים כאשר החל הישוב, כי הלא גברי
 היה פה בארץ ואת דרכיה לא ידע ושפת העם היושב בה לא
 הבין ולא היתה לאל ידו לעשות דבר למחיתו, ותהי לו החלוקה
 לתשועה, והדבר הזה היה למשען לאנשים רבים אשר אוו לשבת
 בארץ הקדש ויבאו הנה אף כי בידם יא היה די כסף לפרנסתם
 יען ידעו כי מעט נכון להם פה ורא ינעו ברעב בראשית בואם
 הנה, ויקוו כי אחרי כן ימצאו מקור לפרנסת בני ביתם, ואם
 היתה תקיתם או אין, ואם במסכנות חיו כל ימיהם פה ויאכלו
 לחם צר וסוים להץ שחן, הנה נשארנו בניהם ובני בניהם אחריהם
 בארץ יעשו מסחר, ויקצו אולי כסף בעזרת החלוקה, והנה
 הם קינים עתה אדמה ובונים בתים ומתחזקים בה. האין זאת
 ישוב הארץ?

כי עי כן לא לנו החפצים בישוב הארץ לדבר רק רע בעצם
 החלוקה וכיוצאיה ובסחוקיה גם עתה, וכבכוד אשר אנחנו נבונים
 לתת לכל איש אשר עשה דבר גדול לישוב ארץ קדשני עלינו לתת
 גם לשם האנשים הגדולים אשר יצרו את החלוקה ברוח פיהם.
 לא לנו להרוס את הבנין הגדול הזה אשר סיכד התועלת אשר
 הביא עד עתה יוכל להביא עוד תועלת גדולה מאד בימים
 יבאו, אם נשנה מעט את פניו ותקנו בו המעוֹת, ידעתי כי כח
 אין ליני עת ה לתקן בו דבר, כי האנשים אשר הדבר הזה עתה
 בידיהם לא ישמעו בקולנו לעשות בכל אשר ניעצם, אך לא לנו
 לערץ אתם מלחמה למען הוציא את הדבר מידיהם בחזקה,

כי מי יודע פה תהי אחרית המלחמה הזאת, פן נצליה רק להרום את עצם הבנין והבאנו עתה רעה רכה גם על אלפי אנשים אשר החלוקה להם עתה לעזר בעת צרתם וגם נהרום בידינו דבר אשר לא על נקלה נצליח לכנותו שנית. נבחר לנו דרך אחרת, לכנות ולא להרום, ונמוע ולא לעקר נמוע, נעסול נא להנדיל בארץ הזאת תרשת כל מעשה, נלמד את ידי כל בני הנעירים פה כל עבודה, ובמעשה ולא בדברים בלבד נראם כי חרפה לאיש לקחת מתנת חנם מאדם בעת אשר יש יכלת בידו לחיות על יגיע כפיו, נעסול להרבות בארץ קדשנו מספר האנשים אשר יוכלו להתפרנס בעמל ידיהם ולא יצטרכו לעזרת אחרים, וראו אז בני דור החדש בעיניהם מה בין כן חרים אשר בעבודתו יביא לחמו ובין הסצפה לשלחן אחרים, ומאסו גם הם בלחם הזה מעט מעט ולא יחפצו בו, ובכסף החלוקה ניכל אז לעשות דברים אחרים לישוב הארץ.

בן יהודה.

ירושלם החדשה

כעלות איש יהודי הבא מרחוק ירושלימה וקרב אל ההר אשר עליו תעמוד העיר הזאת, וראה הבית הראשון העומד סיטינו בית יפה והתם העשר עליו, ושאל את הענלון לסי הבית הזה, וענהו הענלון ואמר לו לאיש יהודי אחד, ועלתה הענלה עוד מעט וראה האורח כשלשים בית כנוים יחד, כלם בתי אבן, תחתיים ושניים, ושאל האורח שנית והבתים האלה לסי הם, וענהו הענלון כדבר הראשון ואמר לו גם אלה בתי יהודים ובית יעקב שם אשר בנתה חברת יהודים בשנים האלה, ועברה הענלה עוד וראה האורח עיד ועוד בתים, בהם גדולים ויפים וגנים סביב להם ובהם בתים רבים כנוים יחד ושאל על כלם

אח העניין ושמע ממנו תשובה אחת לאמר כתי יהודים הם,
 ואמר האורה כנפשו הזאת היא ירושלים החרבה שיאמרו לה
 כדילת חרבך, והנה בתוך ימים רגנד עיני ונגי המד וכל אלה
 ליהודים, אין זאת כי אם החלה העיר הזאת להתנער מערסת
 עפרה והיהודים הם בניה.

ואמנם כן הדבר, העיר ירושלים החלה להסיר מעליה מעט
 מעט את צעף אלמונתה, כי ראתה כי החלו בניה לשב אליה
 מעט מעט ולבנות הריסותיה, ותשטח האם הרחמניה הזאת
 ותסח מעט דמעותיה מעי פניה, אף כי עוד לכה נשבר בקרבה,
 והנה היא מראה לבניה הבאים אליה מרחוק פנים צוהלים מעט
 בראשית באם לחוק את לבבם ולאמר להם כי יש תקוה.

ואת פני ירושלים הצוהלים האלה יראה האורה בירושלים
 החדשה אשר בני היהודים סחין לחומת העיר הישנה כשרשים
 השנה האחרונות, כי לפני שרשים שנה לא היה כל בנין סחין
 לחומת העיר כי לא היה איש ביטח בחייו (קלוס פון לומר נספרו
 על סין יסאל) ועי כן לא העיז איש לצאת לבדו משער העיר
 והוצה ויהי מראה המקום לפני ירושלים שם ומעצוב לב כל
 הקרוב אליה, ויהי בשנת הרמיז ועי השר סונטיפורי ואשתו
 יהודית ירושלימה, וכסף הסנה יהודה סירח כידו אשר השאר
 הנריב הזה אחרי סותו לעני ירושלים, ויואל השר סנטיפורי
 לעשות דבר גדול להעיר הזאת ולענייה היהודים להוציאם מן
 הסצר אשר היו כוואים בתוך העיר, ויאמר לבנות בתים לעני
 ירושלים סחין לחומה ולתת להם שם נס אדמה למד ידיהם
 לעבודתה, ויקן חקת שדה במערב ירושלים על הנבעה אשר על
 פני העיר סמערב לעסק הרפאים (אשר יקראו לו עתה ני בן הנם)
 ויצו לבנות קיר סביב השדה ואחר צוה לבנות שני בתים, ויהי
 אחרי שתי שנים, בשנת הרמיז, ויעל השר סנטיפורי שנית

ירושלימה ויהנך את שני הבתים הבנוים ויצו לבנות מטחנה
הסוככת ברוח כי היו אנשים אשר אמרו כי הדבר הזה יביא
תועלת רבה מאד לירושלם כי ירד מחיר המחינה לחצי, כי תהיה
יכלת מחון בריחים האלה כל הקטח הצריך לירושלם, ויבנו
המטחנה וכסף הרבה מאד הוציא השר עליה כי הביאו את כל
הכלים מאנגליה, וייעד השר את שני הבתים אשר נבנו בשדהו
לצרכי המטחנה ולדירת הפקיד אשר הופקד לשמור את השדה
וכל אשר בו. ויצו השר להוסיף לבנות עוד בתים ויבנו עד שנת
הרץ כארבעה ועשרים בית, ויקראו להם משכנות שאננים.
ויהיו הבתים האלה הראשונים אשר נבנו מחוץ לחומת העיר,
והשר מונטיפיורי אשר היה הראשין בדורו בין גדולי ישראל
להעלות את זכר ארץ ישראל לפנים היה גם הראשין בדבר
הזה להרים את ירושלם מערמת עפרה, אפס כי איש לא אבה
לגור בבתים האלה טמנור ופחד אשר פחדו אז כל אנשי ירושלם
לשבת מחוץ לחומת העיר, ופילו גורלות מי יצא בראשנה לדור
שם, ויתן להם השר גם את הבתים למגורתם הנם ועוד שכר
נתן להם בעד זה, והשכר הזה ישלה להאנשים האלה גם עתה
מדי שנה בשנה. ובשנת תרכ"ז עלה השר עוד ירושלימה ויצו
להחל בבנין עוד ארבעה בתים.

ויהי כראות אנשי ירושלם כי אך פחד שוא היה פחדם
לשבת מחוץ לעיר, כי יושבי משכנות שאננים באמת
ושלום להם כמו להושבים בתוך העיר, ויחלו לחשוב גם הם
להרחיב את נבולם מעט מחוץ לחומת, ויתעוררו חמשה אנשים
ר' בינש סלנט ור' יואל משה ור' ליב הורביץ ור' יהושע ילין ור'
מיכל כהן ויקנו חלקת שדה על הדרך ההולך יפו וישלמו בעד כל
אמה מרבעת חמשה ושלשים פרומה (ועתה זה שזה בחמשה
ושלשים גרוש האמה). ולא היתה לאל ידם לבנות בתים על

האדמה אשר קנו מאין כסף. ויהפירו בור ויבנוהו ויעמדו מבנות
עוד כל בנין עד תרכ"ט. ויהי בשנה הזאת ויספחו על חמשת
האנשים הראשונים עוד שני אנשים ר' יוסף רבלין ור' חיים הלוי
ויקנו מהקנינים הראשונים חלקת אדמה וירבו לשלם כמחיר אדמתם
כי עלה מחיר האדמה בעת המעטה הזאת פי שלשת, ויתאחדו
שבעת האנשים האלה לאגודה אחת ויהלו לבנות בתים ויקראו
להם **ג' ח' ל' ט' ש' ב' ע' ה'.** ואחר גמצאו אנשים אחרים אשר
קנו אדמה אצל הראשונים וירחב המקום הלך ורחב ועתה יש
במקום הזה כמאתים בית וכארבע מאות משפחה תשבנה בהם.
ועד כה ועד כה ומספר היהודים כספרדים כאשכנזים גדל
בירושלם כי הרבו העם לבא בימים ההם, ויגדל שכר הדירה
פי חמשה מאשר היה עד כה, והגוים בעלי הבתים הרימו ראש
ויציקו ליהודים מאד ואיש מהם לא אבה למכור את ביתו,
ויגדל הלחץ בין היהודים בירושלם, ותשבנה שתיים שלש משפחות
בבית קמין אחד, ותרבינה המחלות בעיר מאפס אויר, ויגדל עני
בני ישראל ומצוקתם, ותהיינה כל מחשבותיהם לצאת מן המצר
למרחב, ויקראו ראשי העדה עצרות רבות להתייעץ ולמצוא עצה
ותחבולה להקל עני העם אשר הם מובלים סיוקר הדירות. ויעל
ברוח ר' יוסף רבלין רעיון גדול אשר הביא תשועה רבה ליושבי
ירושלם היהודים. כי יעץ לעשות חברה לבנות בתים לא כל
איש לבדו ככספי, כי אם כי יתנו אנשי החברה את הכסף
הצריך לבנין הבתים לכל אנשי החברה מעט מעט וקנו על כסף
החברה אשר יתנו כל החברים כראשנה את האדמה, ושלמו
אחרי כן מעט מעט לקפת החברה ובנתה החברה הבתים מעט
מעט. ותישר העצה בעיני יהודי ירושלם וכיום אחד נבונה חברה
כמאה איש, ויהן איש איש מהם שתי לירות תונרמה כראשנה
ויקנו אדמה כמאתים לירה (בעשרים פרומה האמה) צמינה

סערכה מהעיר ותהי חובת כל חבר לתת מדי שנה כשנה שש לירות, וכאלו כאלו שנת תרל"ד בהרו ועד ויכנו את סאת הבתים לסאת החברים כעשר שנים, עשרה בתים ככל שנה, ויקראו להעיר הזאת מאה שערים. ועתה בעיר הזאת כמאה וחמשים בית.

ודבר בגין בתים בהברה קנתה את לב כל אנשי ירושלים ויואלו רבים כעשירים כעניים לכא בכרות הברה ולכנות להם בתים, ובשנה אחת, היא שנת תרל"ה, נכנו שלש חברות חדשות לדבר הזה, ותהי החברה הראשנה חברת אנשים עשירים משלשה וחמשים איש ויקראו לה אב"ן ישראל לפי מספר החברים, ותקנה החברה אדמה על דרך יפו קרובה פנה לת שבעה (ששה נחום סלמה) ויחלו לכנות הבתים כמשפט הבנין כמאה שערים, ויתנו החברים בראשנה איש איש חמש עשרה לירה לקנין האדמה, ולשנה נתנו שתים עשרה לירה. ועתה בעיר הזאת כששים משפחה. וחברת שנית נכונה בשנה החיא היא חברת שש כנות ישראל מאנשים אשר לא יכלו לתת גם שש לירות לשנה בפעם אחת, ויהי מספר החברים בחברה הזאת בראשנה מאה וארבעים, ותהי חובתם לתת בראשנה איש איש חמש לירות לקנין האדמה ותשעה נרוש וחצי לשבוע (כאלה לירוס לסנה) ויקן הועד אדמה לא רחוק מאב"ן ישראל (כנכס מערכה, כאלה נחום סלמה) ויחל לכנות הבתים, ויבן ארבעה וארבעים בית ולא יכל להוסיף לכנות עיד כי היו באנשי החברה רבים אשר לא היתה לאל ידם לתת לקפת החברה כחובתם, ותהי החברה הזאת ברעה כי כל החברים נתנו כסף אם מעט ואם הרבה ובתים לא בנו לכלם, ויסכרו רבים מהחברים העניים את חלקם במחיר מצער רק למען הציל ככל אשר יוכלו יען ראו כי לא סהרה ויבנו בתים לכלם ועד כה ועד כה עליהם לשלם שבר דירה

וכספם אשר נתנו לא ישא לחם כל פרי, עד בא האדון יהואל
 מיכל פינס במלאכות ועד מזכרת משה, וילוח להחברה מכסף
 הועד כדי הצורך לבנין מאה וששים בית לשלם להועד את הכסף
 הזה בחמש עשרה שנה מיום כלות בנין הבתים ותקן החברה
 עוד אדמה למען יכנו פה שמנים בתים גם לספרדים, ועד עתה
 נכנו במקום הזה עוד כחמשים בית.

והחברה השלישית היא חברת בית יעקב משכעים איש
 כמספר הנפשות אשר ירדו עם יעקב בצרימה, קנתה אדמה מטעריב
 לאבן ישראל רחוק מהעיר כי טחור האדמה אצל העיר עלה הרבה
 מאד, אפס בגלל המרחק מהעיר לא יכלה החברה הזאת לעמד עוד
 ותבא בצעה גדולה עד בא הר"ר ישראל הורביץ טמונה לכולל
 הורדנה ותהי עצמו כי יקנה כולל הורדנה מהחברה כעשרה
 בתים לתתם לעניי הכולל הזה לדור בהם שש שנים שש שנים
 הנם, ותעש עצת הר"ר ישראל הורביץ ויקן כולל הורדנה את
 הבתים ויכנו בבית יעקב כל צרכי ישוב בית תלהה ותנור,
 ויתחזק הישוב גם במקום הזה.

בשנה ההיא כונן ר' נסים ב"ק חברה אחרת ויקן אדמה
 מצפון לירושלם על דרך החולץ שבמה, ויבן שם כעשרים בית
 ועוד יש להחברה הזאת אדמה הרבה אפס טאין כסף עמדה
 החברה טכנית עוד.

והגביר ר' דוד סמורטש קנה אדמה בכספו גם כן מחוץ
 לעיר בין נחלת שבעה ובין מאה שערים ויבן בכספו עשרה בתים
 ויבן גם בית התפלה וכל הצורך לישוב יהודים, וינרדם לעניים
 לדור בהם שש שנים ויקרא להבתים האלה בית
 דוד על שמו.

ועד כה ועד כה בנו גם יהודים רבים בתים גדולים ויפים
 מחוץ לעיר, ותהי ירושלם החדשה הזאת לעיר גדולה

זיפה, ומספר בתיה כשש מאות ומספר יושביה כארבעת אלפים
נפש יהודים. ב"י

מושבת פתח תקוה.

מחובות הראשנה

ויהי בשנת תר"ט אחריו נקנה חשדה וימחרו החברים
החדשים ויצאו חשדה לעבוד האדמה ולא בנו להם בתים וישכנו
במערות ועריצי נחלים וירד עליהם הנשם ולא שתו לב, כי
כשיכורים היו מרוב שמחה ותשוקה עזה, ויהי כעבוד ימי
הנשמים ויאמרו בעלי הכסף אשר בהחברים החדשים לבנות
להם בתים וישאו עיניהם ויראו את כבר הירקון כי כולו נחמד
אף נעים ויאמרו לבנות העיר אל חוף הנחל, ויעידו בהם החברים
הראשונים לאמר אל תשבו כמקים הזה כי פות ומשבלת בו
ולא אבו שמוע, ויבואו גם רופאים ויזהירו בהם ולא נזהרו
ויאמרו אין רע, ומקצה החברים שטעו בקול המזהירים ויבנו
בתיהם למעלה על הנכעה, ותפרד החברה לשתיים ותהי רוח
רעה בין החברים אשר על הנכעה ובין החברים אשר על שפת
הנחל. ויבואו אנשי בליעל מן החברים החדשים ויוסיפו לשלוח
טרנים ולחרחר ריב, ויבטלו הסדרים ויפרד העם ויתגרו עם
שכניהם הערבים אשר לא בדת, ויבואו ימי הקיץ האחרונים
ויושבי הנחל אוכלים כל ירק וכל מאכל נמכזה ונמס ותפרץ בהם
הקדחת ויגומו הרבה מן המקום ויגל כביד מן החברה כולה, כ
קלו מאד בעיני הערבים שכניהם ע"ד המריבות והפרעיות אשר
פרצו בתוכם, ויעיזו לבוא אל הגרנות לבזז ויגנבו דים ויהי
המקום לשמה ולבזה ויהי כבוא ימי האסיף והגה מפח נפש, כי
היתה בהם מארת ד' ויעזבו רבצם. אשר היה להם לחרדה.
וישובו ירושלימה כאבי לב ושבורי רוח.

והחברים אשר תקעו אוהלם בנכעה לא שמעו עצה אף
 הפה ויבנו בתיהם לבנים אשר לא שרפון באש ואיש אחד בנה
 בית אחד גדול ועלויות מרווחים ויבנהו כמשפט המזבח, אבנים
 שלמות, אשר לא הניפו עליהן ברזל להקצעותן, ויתנו אדמה
 תחת שיד, וינידו לו לאמר: הן ביתך נופל, ויהי בעיני כמצחקים
 ויבואו הנשמים ויספו הלבנים ויפלו הבתים וגם הבית הגדול הזה
 למעי מפלה, וישארו אך כחמשה בתים, אשר בנו החברים
 הראשונים, בתי אבני גזית העומדים עד היום, ויהי כי עזבו
 כל החברים את המקום ויבורו רבים משרותיהם, כי לא זרעום
 ולא ראו ברבה אף בשנה החיא ותרפינה ידי החברים החדשים
 וירוששו וידלו מאד מאד, ויהי בהגיע שנת השטמה וימשו
 נחלתם כלה וימאנו לשלם את נשויים להחברים הראשונים אשר
 נשו בהם כסף מחיר השדה, ותהי העת ההיא עת רעה ומכוכה
 להחברים הראשונים קוני השדה, כי המוכר האיץ במ לשלם את
 נשיו ואין לאל ידם ויצר להם מאוד. ואני מיום בואי הנה שמת
 לבי לחקור ולדרוש ככל דבר אשר יד ושם לו בדבר ישוב הארץ
 וידעתי היטב כל אשר קרה לחמושבה החיא ואבין להסבות אשר
 היה בעוכריה ואאות לכתוב למכירי אשר בארץ רומיה כל משפט
 החברה החיא ומשפט האדמה אשר קנתה לה גם מעלותיה גם
 מנרעותיה הנדתי לא כהדתי דבר, ויאותו אנשים רבים ויקנו
 על ידי יתר בארבעים חלקים מהחלקים הנטושים על ידי המיסדים
 מהסטאגים לשלם. — ונדיב אחד מברלין פלוגי אלמוני הואיל
 לקנות אדמה באהיזק במחיר עשרת אלפים מארק ואחריו החרו
 החזיקו הרב ד"ר הילדסהיימער בברלין והרב ד"ר דעהמאן במינץ
 ויתנדבו גם כמה אלפים וארבע מאות פראנקס לחפץ הזה, וישלחו
 מאתם את הרב ר' אריה ליב פרוטקין ויסלאו את ידיו להוציא
 את הפצט. ויהי כביא ה' פרוטקין ירושלימה וצורר הכסף בידו

ויפן על ימין ועל שמאל ולא מצא אדמה כהפצו זיפנה לו אל יחידו חברת „פתח תקוה“ ויקנה טהם 945 דולאם .

ויהי כי ראו המיסדים כי היתה הרוחה ויתהו ראשית מעשיהם לדרוש טאת הממשלה, כי תקל מעל נחלתם זאת משא המכס הכבד הרובץ עליה ותי הצליח דרכיהם, ותאות הממשלה ותעש להם הנחה ולא ישלמו עוד מהיום בלתי אם השליש מאשר שלמו עד העת ההוא, ויוסיפו עוד וישימו לבם להרחיק מעל גבולם את כל המעיקים עליהם מסכיב ויראו כי אין טוב להנחלה כי יתערב זה בתוכה ויאמרו לקנות מן הפלחים שארית חלקם אשר היה להם בה, ותחדש החברה כנשר נעוריה ותחנור בעוז סתניה לצאת שנית אל המערכה, ויהי בצאתה הפעם ותשם לבה אל כל התלאה אשר מצאה אותה עד היום הזה ותתחקה על שרשי כל התלאה ההוא. למען תחכם לדעת להסיר המפריעים מעל דרכה סבראשונה ולא תכשל עוד .

ואלה הטה הדברים אשר מצאה :

(א) כי לא יבואו כסוד החברה בלתי אם חברים מקשיבים, אוהבי השלום ואנשי דעת, היודעים כראש חובתם כי גדלה, עבודתם כי קשתה ואחריותם כי רבה מאד ולא יכשל כח הסבל ולא ירנזו, כמצאם מפריעים על צרכיהם.

(ב) כי לא ינשו אל המלאכה בלתי אם חברים בעלי כים, אשר די כח בידם לכלכל הפציהם בשדה ובבית ולא ישימו סועקה כסתניהם.

(ג) כי יבחרו להם מקום למושב כמקום אויר טוב ומים טובים ויתנו לבם להסיר המות והמשכלת מעל נחלתם, בהרכותם לנפוע בתוכה. עצים רעננים, עצי מאכל ועצי סרק וימחרו את האויר וימיכוהו.

(ד) כטרם ימצאו מים כהמושב לא יכני כתייהם.

(ה) כטרם יכנו עשרה כתיים כמושב אל יכהל איש מכני

החברה לצאת העבודה בשדה, כי אם תחתם ישבו בכל שהם
 והאדמה תנתן באריסות להפלחים למחצית לשליש ולרביע.
 על פי הדברים האלה שמו המיסדים להחברה חוק ומשפט
 אשר על פיהם יצאו ויבאו בני החברה ולא יכשלו, ויקנו ששה
 עשר כרמים מרמזי כפר יהוד ויקדישום לעיר מושב ויקראו
 שמה מושב יהוד וימדדו את המקום כולו וימצאו בו כסאה
 וחמשים דונם ויחלקוה לששה וארבעים חלקים וישלחו חברי חוץ
 לארץ איש מתוכם לנצח על בנין בתיהם ויבוא האיש הנה
 בראשית ימי הסתיו שנת תרמ"ג ויגשו אל המלאכה לחפור הבאר
 ויחפרו כשלשה חדשים ויניעו עד שלשים ושלוש מיטר ולא מצאו
 מים, ויבואו הגשמים ותשבת המלאכה עד הפסח ויעברו ימי החג
 וישאלו מאת הירש המנהל בבית "מקוה ישדאל" את בקרה
 האדמה אשר עשה למען בני ראשון לציון ויקדחו בו כארבעה
 עשר מיטר וימצאו המים ותרב השמחה מאד ויעברו עוד שני
 חדשים ותכלה מלאכת הבאר, ויחלו החכרים לבנות הבתים.
 ותחברים היושבים בחייל קצרה רוחם להחזיל עוד כי רבים
 מהם כבר נמשו עסקיהם והיו מוכנים לצאת הדרך והיו בחדש
 תמוז ויעזבו משכנותיהם וירדו בהאניה, המה בדרך והממשלה
 נתנה צו לכלי תת סדרך כף רגל ליהודי חוץ לארץ בנטל יפו
 ותרכינה התלאות ותרכינה אף ההוצאות מאד, ויבואו הנה ולא
 מצאו עוד מקום לשבת וישברו להם מעינות ביפו לשלשה חדשים
 ותרכינה הוצאותיהם שלישית, והאנשים אשר באו רובם לא סן
 העשירים הם ויהיו אשר דללו אוצרותיהם ויהיו גם אשר רשו
 מאד, וכפיז הגרו שארית כחם והיו מהם אשר בנו להם בתים
 ומהם אשר שלחו בעבודה ידיהם ויקנו להם כקר וכלים וזרעו
 שדותיהם. אפם כי לא בזה יושעו ועוד רב להם הדרך לבוא
 למחוז הפצם עדי יקימו עינם על מבינם.

זה השכון הנפשות אשר כמושבה ומדת האדמה אשר בה.

האנשים לעריהם	שישנם פה	ושאינם פה	ס"ה במספר.
א. אנשי ביאליסצ'ק	שנים עשר	עשרים	שנים ושלשים
ב. אנשי פיניץ	חמישה	שלשה	שמונה
ג. אנשי גרדנה וסלונים	שנים	שנים	ארבעה
ד. ממיקסק ומיהילוב	שנים	"	שנים
ה. איש אמיריקה	אחד	"	אחד
ו. ספרדים	ארבעה	"	ארבעה
ז. מברלין והויד	שנים	שנים	ארבעה
ח. מהאנדרים שכירושלם	תשעה	"	תשעה
ט. אנשי ירושלם אשר כמושב שלשה		"	שלשה
י. ואשר מחיץ למושב חמשה ועשרים		"	חמשה ועשרים
יא. מבפנים ארץ רוסיה ולנדן שנים	אחד	שלשה	אחד

סך הכל שבעה ושישים שמנה ועשרים חמשה ותשעים
 ולהם יש אדמה 30, 14787 דונם וכמושב יהוד יש עתה כמאה
 ושבע נפש ומתן מספר העובדים שלשים ואחר איש. ולהם בתים
 שבעה, ורפתים ששה. סוסים עשרה, ופרדות ארבעה עשרה,
 שורים שמונה, ופרות חמש. כל הבהמה שבע ושלשים.
 ומבניני הקהל יש כמושבה בית המדרש, בית תנור למאפה
 לחם. כאר וברכה, בית מכילה, ובית מרחץ על בית המכילה.
 ת.ס. יחיאל סיכל פינס.

ראשון לציון.

(מחוברת הראשונה)

זאת היתה הארץ לפי קניה ולפי מכסת הכסף אשר נתן
 כל איש טחב, ולא נחלקת הארץ בעת הזאת לחלקיה ורא נתן ל...ט

חלקו לעבדו לכדו הוא ובני ביתו, כי חקים שמו להם האנשים
 אשר על פיהם תחיה עדתם ויהי החק הראשון כי הארץ לא
 תחלק וכשתפוח העבד, וכן יהיה משפט העבודה: בחר תבחר
 העדה מקרבה אנשים לועד לא לזמן קצוב ועל פי הועד הזה תעשה
 כל העבודה בשדה ועשה כל איש מהעדה את עבודתו בשדה
 ונתן לו שכרו כשכור יום מקפת העדה פרנק ליום, ובהאסף
 החבואה מן השדה ונחלקה בין כל אנשי העדה לפי מדת אדמתם
 ויתנו כעני האדמה לקפת החברה איש פרנק לדוגם כמספר
 הדוגם אשר לכל איש באדמתו נתן כסף לקפת החברה לשלם
 לעובדי העבודה ולכל צרכי העדה.

והמשת האנשים אשר החלו לנמיות אהליהם שם על הנבעה
 עוד עשו כמלאכתם והנה השמש נמתה לערוב והנשף הקצר
 כאד בארץ הזאת חלף עבר ברנע אחד והלילה בא, ויטהרו
 העובדים העיפים מעבודה ומחם וישכבו על הארץ וישנו ושנתם
 ערבה להם, ויהי בבקר למחרתו ויבאו אליהם עוד חמשה אנשים
 מהעדה ויבחרו כלם מקרבם מטיני על העבודה וישכרו עוד
 ערבים מספר מהכפרים אשר סביב ויחלו יחד לעשות דרך כבושה
 וטובה למעבר עגלות ויחלו לתור להם מקום להפירת באר,
 והאשכנזים אשר במושבם שרונה הקרובה לראשון לציון באו
 לראות במלאכת היהודים, ויחראו בשמחים כם ובאוהבים להם,
 ויעצו להפיר הכאר בראש הנבעה אשר אמרו בעני ראשון לציון
 לבנות שם כתייהם ויאמרו להם האשכנזים בעשרים מטר מתחת
 לפני האדמה תמצאו מים, ויחפרו האנשים עד שסנה ועשרים
 מטר ולא מצאו מים, ויראו כי שוא היתה עצת האשכנזים ויעזבו
 את כל עמלם זה ויחלו להפיר מתחת לרגלי הנבעה, ותבא עליהם
 עת רעה כאד כי מים לא היה להעדה לשתות, והחם חזק כאד

ויהיו מביאים מים יום יום מבצר בית דגן (בית דגן) הרחוק
 מאדמתם במהלך שעה לחסור עמוס משא, ויהיו סחכים כל היום
 לבא המים ועד כה ועד כה לשונם בצמא נשתת, ואחרי יום
 תמים עבודה קשה אשר לא הסכימו בה וחרכ היום אכלם במל
 פה שמרו כל הלילה את בהמותיהם מהערבים אשר מאימתם
 היו מפחדים אז מאד, ויעברו ימים כשנים שלשה חדשים ובקפת
 העדה החל הכסף להיות הוֹך ותם ויראו אנשי העדה כי עליהם
 לתת שנית איש פרנק לדונם ויתנו גם הפעם השנית ואחר נתנו
 עוד פעם שלישית, ואת הבהמות אשר קנו לא ידעו לשמור
 כמשפט ותחל הבהמה לחלות ותדל מאד, וחקי העבודה כשתפות
 היו לטשא לאחדים מבני העדה ויטכו כעדה דברי ריבות בין
 אנשית, ותחלק העדה לשתיים אשר חפצו בחקים האלה ואשר
 טאמו בהם, והאנשים אשר נתנו לקפת הקהל שלישית פרנק לדונם
 ראו כי בכל הכסף אשר הוציאו עד עתה לא נעשה כל דבר
 טועיל ויחלו להרנן בלם, והמצוקות רבו מיום ליום כי היתה
 העבודה קשה ובתים לשבתם לא היו להם, ומאכלם ומשתם
 היה רע, כי היו ימים אשר כל מאכלם היו רק אכמיהים וכלילה
 שבבו על עפר הארץ השורצת כל מיני שרין ורטיש הארמה.
 ועד כה ועד כה ועת המטר החלה לקרב וכלם יראו להחל בכנן
 בתיהם כי לא ידעו מה תהי אחרית דבר המושבה אם תקים
 ואם אין ובלם השו בקרב לבם כי כל הימים אשר לא יא חזו
 בארץ בכנן בתים על אדמתם ובקצו כל צרכי הבית והמושב
 עוד לא נבין המושב בידם ובכל עת אולי יפצו בלם לכל רוח,
 אבל היו ימים להחל לבנות כל בנן, ויהי הארון הנקין הראשון
 אשר החליש לבנות ביתר כספו בית לשבתו, ויחל בכנן ביתו.
 ויחזק הדבר הזה את לבות כל אנשי המושבה ויחלו גם אחרים
 לבנות בנינים ושמש תקיח החל שנתו להאיר להם.

אפס, רק מתי מספר מהם יכלו עוד לכנות בנינים ולרכם
 כבר כלתה פרוטה טכיס, ועד כה ועד כה יומי הנשמים הלכו
 הלך וקרב ועבים קלים החלו להראות על פני השמים ולבשר כי
 עוד מעט ובא גם היורה אחריהם ובאה גם עת הזרע לאנשי
 המושבה. והפירת הבאר ויתר המלאכות במושבה הריקו את
 קפת העדה ובסוף למלאנה רביעית לא היה גם להעשירים בהם,
 ובהגיע בנין הבאר עד שמנה עשר מטר נהרס הקיר אשר בנו
 בה ויפל, ובמפלת הקיר נפל גם לב כל אנשי המושבה בקרבם,
 כי ראו הפעם כי לא במהרה יזכו לשנות מים מבארם כאשר
 עוד לא טהרה יזכו לאכול לחם מאדמתם, ותרפינה ידי כל אנשי
 המושבה ולא יכלו עוד לקוות כי בכחם יושעו, ויחלו לשאת
 עיניהם לאחיהם בגלה לראות אולי תבא משם עזרתם, ואולי
 יחישו אחיהם לחוש בצרתם והחישו עזרה להם, אך תקותם זאת
 היתה להם למפה נפש, כי כל אחינו ברוסיה באה להם לעזרה
 רק בשלש מאות ואחד ושמונים רוב אשר הגיעו לידיהם על ידי
 עורכי הרכיט וכל אחינו בארצות ארפה החישו לעזרתם באסף
 וחמש מאות פרנק יחד עם שש מאות המרק אשר שלח להם
 הרב דר' להמן. ותבא עת רעה טאד לאנשי המושבה, ויראו כי
 עוד מעט ובאו ימים אשר ירעבו ללחם ולא יהיה איש אשר
 יצילם מצרתם ולעזרת אחיהם ברוסיה לא קיו עוד כי ראו כי
 אחיהם אלה לא יושיעום בעת רעתם, ויפנו שנית לאחינו
 בארפה עיניהם, ויבחרו מקרבם ביוסף פינברג להיות להם
 למלאך מליץ לפני אחיהם בארפה לספר להם את כל התלאה
 אשר מצאתם עד כה וכי לא יוכלו לשאת עוד, ומיתר בספס
 אשר נותר להם עוד הרימו תרומה להוצאות הדרך למלאכם
 וישלחוהו וילך וישם בראשנה לאשכנז פניו.

אבל בארץ אשכנז לא מצא הציר הזה את אשר קוה

למצוא וכל עמלו להמציא עור לשולחיו טאחזנו בארץ הזאת היה
 לשוא כי לא שמו אחזנו באשכנו את רכס לדברי בקשתו, ועוד
 הציר את אשכנו וילך צרפתה ויבא פארים, וימצא פה איש
 נדיב לב בין אחזנו אשר הואיל לבא לעזרת אנשי המושבה בכל
 צרכיהם עד אם תהיה לאל ידם לחיות על יגיע כפיהם בלכרו
 על הלחם אשר יוציאי מאדמתם בעבודתם, ותהי שמחת הציר
 גדולה טאד וימחר ויבשר בתלגרם את הבשורה הטובה הזאת
 לשולחיו ואחרי שני שבועות שב המלאך ממלאכותו ואתו גנן
 צרפתי אשר נשלח מפרים להורות את אנשי המושבה עבודת
 האדמה והאדון הרש הפקיד והמנהל באחוזת מקוה ישראל לחברת
 כל ישראל חברים הופקד לפקיד ומשיגה על עניני ראשון לציון,
 ומתרה גדלו אנשי המושבה לחיות על פי החקום אשר הקפו
 להם בראשית האחוז במקום החדש הזה, ויחלו לחיות חיים
 חדשים איש לברו.

אלה דברי מושבת ראשון לציון עד העת אשר באה ביד
 חברון אדמנד די רמשלד, ומדברים אשר עברו עליה למן העת
 הזאת והנעשים בה עיד עתה הם דברי העת ההוה אשר עיד
 לא באה העת כי יכתבו וכוה אכלה את דברי הפעם.
 בן צבי.

עבודת האדמה בארץ ישראל.

א.

שנת העבודה בשדה.

רכסי ההרים העוברים בכל ארץ ישראל לארבה אשר
 ראשיתם בהרי הלכנן מצפון ואחריתם במדבר שבע סגב מחלקים
 את הצי הארץ אשר בעבר הירדן מים לשמים, לעבר ההרים
 סמורה השמש ולעבר ההרים סמבא השמש, והעבר האחד יבדל

מהשני בכל כשבוע האדמה ובכונן האויר ובנהלי מימיהם ובפובע
 יושביהם ועסקיהם, ולענין הישוב עתה יציה רק האחד משני
 העברים האלה, והוא עבר החרים טיב. כי רק בעבר הזה ימצאו
 היהודים אשר יאחזו בה טקיות טיבם אשר עבודת אדמתם
 תתן להם מחיתם טהרה, כי דרבים כבושים וטובים עוד מרם
 יהיו בכל הארץ. ובתי מלאכה לכל מלאכת מהשבת עוד לא נבנו
 בה, והיה כי יאחזו האבר בעבר החרים סמדת ורחק מערי
 טושבית היהודים היושבים עתה רק בערים טעבר מזה, והאדמה
 הטיבה שם למטעי כל עין פרי תוציא פריה רק אחרי שנים מספר
 וכל עסק וכל מלאכה לא וכל לעשות שם ומחיתו מאין תמצא.
 ועל כן אדבר פה הפעם, רק על הארץ אשר בין הרי יהודה מקדם
 והים מים והר הכרמל מצפון ומנגב הטעלה השלישית ואחד
 מטעלות רחב הצפון. אך כל הארץ הזאת בארבעים פרסה
 (בארבעה קילומטר צרפתי הפרסה) ורחבה הבינוני בשלש פרסאות
 ובראשיתה היא משפעת הרבה לעמת ים התיכון ואחר היא
 הולכת ושופעת טעט טעט, עד באך המישור הגדול אשר לפני
 הים אשר יקראו לו השרון מצפון והשפלה מנגב. ומצדעית החרים
 יורדים נהרות ונחלים נהר התכלת (נהר זרקא בערבית) נחל
 אחצר (נחל הירקון) נהר אבו זבורה נחל קנה מי הירקון (יהושע
 י"ט ט"ז) ובערבית נהר עינה ונחל שרק (נהר ראובן בערבית)
 וירדו הנחלים האלה את כל הסדרן ועברו את כל המישור ויצאו
 הימה. וכימי הנשמים ימלאו כל הנהרות והנחלים האלה מים
 והשקו את האדמה כמימיהם גם בחדשי הקיץ הראשונים עד
 אשר יצטוו מחם השמש, ומי הירקון לא יכזבו גם בכל ימי הקיץ,
 ובגלל הדבר הזה האדמה פה דשנה וטיבה והמקום הזה אחד
 מהטקיות הטובים בכל הארץ הזאת לעבודה והשדות הנהדרים
 מצמיחים צמח ושעורה ודורה לרוב והננים מצמיחים כל פרי

תפארה, למיניהם, הפיחו זהב, רמינים ואחרונים יותר פרוי ארצות
 החמית, וגם דרכים כבושים יש במקום הזה יתר מאשר במקום
 אחר בארץ הזאת, ועל כן הוא המוב לבנות בו מושבות, ובמעט
 כל המושבות אשר נבנו עד עתה בארץ ישראל, כמושבות
 היהודים וכמושבות הננים, ברצועת הארץ הזאת נבנו, ועל
 עבודת האדמה ברצועה הזאת אדבר פה.

הנה הם הקיץ בא והשמש מלהט כאש. לא חדש תמוז
 עתה, גם לא חדש אב, שני החדשים החמים מאד בארצות
 הסערב, כי אם חדש אלול, אחרית הקיץ, וההם גדול עד כדי
 להעלות את כסף החי במעלות צלואום כשלשים מעלות. קטל כל
 צבח וכל עשב נחר. ומי הנחלים נצמתו ויושבו הארץ נישאים
 עיניהם השמימה למבא השמש. ומצפום בקצה רוח לעזות העב
 הראשין אשר הביאהו רוח ים בכנפיו. באחרית חדש אבול קטן
 החם ועבים קלים ושקיפים יכסו לפעמים את פני השמש, ויש
 אשר תהיה צנה באויר, ובא הערב ובא השמש בעננים כבדים
 אשר עלו מהים ויכסו את קצה השמים. עיד שביע או עוד
 שבועים וירד סמוך המורה בנחת על הארץ. וכיסום מעטים השנה
 המבע פניה, עד כי לא יכירה עין רואה לפנים, כי ידקק דשא
 יכסה הרים ונבעות כיריעה עליהם ואלפי פרחי שדה יגדלו את
 הוד יפם, וראשית השנה לאחרים בארץ הזאת החמה, האדמה
 החרבה רכבה טעט והאמר יוכל לפתחה במחרשתו ויצא הפליח
 למעשהו בשדה והחל את זרע הסתיו, וזרע שערות ותרסם והמטה.
 ונקח לא ינקח הפלח את שדהו מהעשבים הרעים והקששונים
 והחלפת המסכה את השדה, ואחריו המורה ומהר הפלח לזרוע
 תרסם ובמחרשתו הפשוטה אשר לא שנתה צורתה מימי אדם
 הראשין (עין לוח' א' בסוף הספר) יפתח טעט את האדמה ועשה
 תרסם לא עמוקים וכסה טעט את הזרע וזאת כל עבודת

הזריעה, ורק אם החלפת רבה באר תצאינה הנשים לעדור
 במעדור ולהוציאה מהאדמה. ואת התרמס יורע הפלה אחרי כל
 ספר בכל ימי זרע הסתו ובחר באדמה הרעה המכסה חול אשר
 לא תצטיה חמה אי שעורה, ובסימב אדמתו יורע חמה ושעורה
 יורע באדמה בינונית.

בחדש בשליו יבלה האבר את זרע הסתו וחלל להבין
 אדמתו לזרע הקיץ ושת הפעם את לכו לעבודתו להטיב לפתח
 את האדמה ולשרדה, וחרש פעמים שלש וגם ארבע פעמים
 יחרוש הפלח את שדהו לזרע הקיץ וטרם יחרוש יקנה מכל צמח
 רע, וזרע תפוזי אדמה בראשית חדש שכמ, ובראשית חדש
 אדר יורע דורה בסימב אדמתו, ואחר לפני ספר המלקוש יורע
 שמשמים. וזאת תורת זרע הדורה והשמשמים. קשר יקשר הפלח
 קנה נכוב לאחורי פחרשתו וקצה הקנה לכמה יגיע עד פני
 האדמה ובקצתו למעלה כעין משפך מעור, ולקח הזרע מלא
 כנף חלוקו הארוך זרע ונהג בצמד בקרו דכו הכשר או בצמד
 נמליו הנכוחים ועשתה פחרשתו תלמים באדמה ודרך המשפך
 יוריד מעט מעט את הזרע בעד הקנה הנכוב לתוך התלם באדמה
 (צורה ב' באחרית הספר).

ועד כה ועד כה וחדש אייר בא, והפלח בלה את זרע
 הקיץ ויכל בזה גם כל עבודת הזרע, אך עת המנוחה עיד לא
 באה לו, כי עוד מעט ובא הקציר והאסוף לתבואות החרף,
 ותבואות הקיץ ישמור לבלתי תשחת ונכש את השמשמים פעמים
 רבות בימים האלה ועוק את האדמה סביב לאבטיחיו. עיד הוא
 עישה בזה והתרמס והשעורה נמלו, ויצא הפלח עם אשתו וילדיו
 השדה וקצר בסכין השעורה ותרמס יתלוש בידיו, והעמים לעת
 ערב את קצירו על נמליו וחטירו והביא הגרנה אשר לכל אנשי
 הכפר יחד. גם ברולה לא יישן האבר בעת הזאת, כי הנה

האכטיחים החלו לגמול, ואויב נורא אורב להם בכל לילה, כי התנים פתהלכים כלילה עדרים עדרים לאכול מן האכטיחים תאות נפשם, ועל כן לא יזרעו האכרים במקום הזה האכטיחים איש איש לבדו בשדהו, וכל אנשי הכפר יזרעום בחלקה אחת, ושטרוה כל אנשי הכפר יחד. והיה ככלות האכר לאסוף את השעורה והתרסס משדהו, ובאה עת הקציר לחמה (בראשית חדש סיון), והיתה עתה עבודת האכר לקצור את קציר החטים, וגם את האכטיחים יחל להוציא מאדמתו ולטכרם מעמ, כאשר יגמולו, ובחדש תמוז יאסף כל האכטיחים משדהו, ובאחרית החדש הזה יחל לאסף השמשטים והדורה משדהו, ותלש השמשטים בידיו וקצר את ראשי הדורה בינלו, והיתה זאת עבודתו כל חדש אב וראשית חדש אלול.

עַתָּה בָּאָה לְאָכֵר עֵת הַדִּישׁ, הַמְּלֹאכָה הָאַחֲרוֹנָה בְּמִלְאכַת הַשָּׂדֶה, וְדֵשׁ הָאָכֵר אֶת תְּבוּאָתוֹ בְּבָקָרִים אוֹ בְּמִרְנַיִם חֲרוּץ, וְאֶסֶף אֶת מְדוּשָׁתוֹ בְּכַרְתֵּי וְחִכָּה לְבֹא פְקִיד הַמְּטַשְׁלָה אֲשֶׁר עַל הַמַּעֲשֵׂר (עֵשֶׂר בְּעֵרְבִית). וְבוֹה כֹּלֵה הָאָכֵר בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אֶת עֲבוּדָתוֹ בַּשָּׂדֶה, וְאֶסֶף אֶת הַכֹּר לְהַטְטוֹר (בְּעֵרְבִית, וּבְעֵבְרִית מְטַטוֹן, יִרְמִי ט"א ח') וְהוּא בּוֹר עֵסֶק בְּאַרְץ וְהָאָכֵר הַעֵבְרִי יִבֵּן לְהַגְבִּיחַ אֶת הַנֶּגַע הַמְּטַטוֹר וְלִבְרֹךְ לְאַלְהֵיוֹ עַל תְּבוּאָת שָׂדֵהוֹ, וְהַתְּעַנֵּג הָאָכֵר עַל חֶם הַשֶּׁמֶשׁ בְּאַרְץ הַזֹּאת, עַל קוֹי אֹרֹו וְכֵלֶב שֶׁמֶח יִשְׂרָאֵל אֶת שִׁירֵיו הַנְּפִלְאִים וְהַכִּיט הַשְּׂמִימָה לְרוּחַ יָם אֲשֶׁר טָשׁ יָבֵא לוֹ הַמְּדוּרָה שְׁנִית וְהַחֵל שְׁנִית אֶת עֲבוּדָתוֹ בַּשָּׂדֶה.
מְנַשֶּׁה בֶּן צְבִי.

מִקְרַב הָאָרֶץ.

הַשָּׁנָה הַזֹּאת יָמֵי הַגְּשָׁמִים קְשִׁים מְאֹד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גַּם הַזְּקִינִים בְּאַרְץ לֹא יִזְכְּרוּ יָמִים קְשִׁים כִּיָּסִים הָאֵלֶּה. רַגְשָׁמִים

דבים ויורדים בלי הרף כמעט זה ששה שבועות והרוחות החזקים
 סאד וקרים, ושלג גדול אשר כמותו לא היה בארץ זה שנים
 רבות כסה את פני כל האדמה בסקימות הרמים בארץ שבוע
 תמים, ונס אחרי שני שבועות ימים נראה עיד השלג בסקימות
 דבים בהרים, ובעמקים ובשפלה היה ברד גדול והוק סאד ויכס
 את פני האדמה כחצי היום כמו במכסת שלג, ולא בארץ ישראל
 בלבד כי גם בכל האדמות אשר סביבותיה וגם במצרים החמה
 היו ימים קרים סאד ובאלכסנדריה גראו גם שנים שלש התוכות
 שלג על הארץ.

ובגלל העת הרעה הזאת לא הוטבו עיניי הססחר בארץ
 גם אחרי אשר נפתחו סבאות מצרים לאניות הססחר אחרי חדל
 החלי בארץ הזאת, כי הרוחות החזקים לא יתנו לאניות הססחר
 לעמוד בסבא יפו כיום מער והאניה עם הסחורות אשר בה
 תעבור הלאה, וגם אם תצליח האניה לעמוד אצל יפו והעלו
 את הסחורות על החוף הנה כבד מאד להוליכן לערי הארץ
 פנימה כי בעת רוח ומטר לא תלבנה אורחות הגמלים, והסחורה
 תשאר באיצרות יפו ועד כה ועד כה ועיניי הססחר ישבתו
 והסחורים הקמנים אשר רכס סתיהודים ישבתו כמעט כליל
 סססחרם בעת כזאת אשר הסחורה טחין לא תבא בעתה והסחורה
 סכית לא תצא כמועדה ומוכר וקונה כמעט אין.

טוב כנורל הסחורים הקמנים האלה גורל הסחורים הגדולים
 אשר סחורתם תבא להם בפעם אחת לימים רבים, כי בעת רעה
 אשר בסבא יפו לא תוכלנה האניות לעמוד ירכו עיד הם על
 סחור סחורתם ומכרות כמחור שבועותם להסחורים הקמנים ובעת
 הזאת שמן חלקם בסחורתם. אך כמעט כל הסחורים הגדולים
 בארץ הזאת הם סחאשכונים והצרפזים אשר לקחו בידם כל
 הססחר הגדול בארץ, כי סכל העמים רק היהודים לא ישימו את

לכם לעיני המסחר בארץ ישראל והאשכנזים החזקים פה בארץ
 בחברתם אשר להם פה לקחו את כל המסחרים אשר יוכלו לפרנס
 בעליהם ברוח ועושים הון בכל אשר יפנו. הנה המסחר בכל מיני
 עין, קרשים ולוחות וקורות ומופות וכל דבר הצריך לבנין בתים
 ולמעשה כל כלי בית, אשר באין יערות עין בארץ המסחר הזה
 גדול מאד עתה וניתן פרנסה לבעליו בכל עת, ואחר מסחריו
 העץ היהודים בחוץ לארץ לא שם על לבו לעשות מסחר בעצים
 בארץ ישראל, ויקחו האשכנזים את המסחר הזה בידיהם והנם
 הולכים הלך ועצם בעשרם. גם מסחר הכרזל והרעפים ועוד
 מסחרים כאלה לעשרות אשר בעליהם לא על לחם צר ומים לחץ
 יחיו הם בידי האשכנזים והצרפתים, והיהודים רק למסחר הקטן
 ישאו עיניהם אשר לסאות החזיקו בכל ענף ממנו עד כי אין כח
 לו עוד לתת להעוסקים בו אף לחם הקס, והיה כי יבא הנה איש
 יהודי סחוף וכספו בידו ופנה על ימין ועל שמאל בין היהודים
 וראה את מסחריהם ועסקיהם ואמר רק אין דבר לעשות בארץ
 הזאת ושם הביתה כאשר בא ולא עשה דבר באמת וישאיר את
 הנכרים בארץ הזאת לקפוא על שמריהם במנוחה ולעשות חיל
 כחפץ לבבם בלי יראה מתחרות היהודים אשר יפחדו ממנו אויבי
 ישראל בארצות גלותו.

ועתה היפלא כי היהודים בארץ ישראל כמו נרדמים וכל
 חיים באמת כמעט לא נראה בהם גם בירושלם, העיר אשר בה
 מרכז כל חיי היהודים בארץ הזאת? גם בעיר הגדולה הזאת
 אשר מספר יושביה היהודים לברם כחמשה עשר אלף איש אין
 חיים בקרב היהודים, וביתר הערים מצפת כמבירה וכחברון כי
 ובחיפה יושביה היהודים כלם מתים, לא ישמיעו קול ולא יתנו
 אות חיים, כמו אין איש יהודי בכל הערים האלה. וכדבר הזה
 רע מכלן גורל העיר חברון, כי יתר הערים עוד יששמו אליהן

אנשים, צפת בקדושתה מבריה במעיני מיסיה החמים הממציאים תרופה לאלפי אנשים, יפו וחיפה במסחרן כי לחוף ים התיכון תשכנת, רק להברון אין דבר מלבד מערת המכפלה אשר תמשוך בו אנשים אליה, ועל כן היא עד היום הזה עיר קמנה בכל דבר ויושביה היהודים מעטים מאד בה לעטת יושביה הערבים, ואין בה גם בין היהודים לא מסחר ולא קנין, לא חרש עץ טוב ולא חרש ברזל, לא הייט ולא רצען, והיה אם יחפץ איש לעשות לו בנד כמשפט או כל כלי בכית ועלה ירושליטה ועשה לו את כל צרכו. ועל כן חכו יושבי הברון היהודים בכליון עינים ליום אשר תכלה מלאכת הדרך אשר החלה הממשלה לפני שתי שנים לסל בין ירושלים והברון למעכר עגלות, ויקוו כי כזה יוטב גורלם כי ירכו עניני המסחר בין שתי הערים האלה ונמצאו אולי אנשים אשר יהפצו לשבת בעיר הזאת ולהגדיל בה את המסחר, כי העיר הזאת יושבת בקרן בן שכן וסביב לה אדמה טובה אשר תתן יכול למכירה. אפס כי עד היום עוד לא שלמה מלאכת הדרך הזאת ומי יודע מתי תבא תקות היהודים בחברון לראות כי החלה גם העיר הזאת להתנער מעט מעט מערבת עפרה.

גם כמושכות היהודים אשר נכוננו בארץ ישראל עוד אין חיים, כי באה עתה לאנשי המושכות העת הקשה לשאת ולסבול בדומיה את המצוקות הרבות אשר תמצאם על כל מדרך כף רגלם בדרך החיים החדשים אשר עוד לא הסכימו להם ולעבור בדומיה על כל המכשולים ואכני הגנף אשר תנפנה בהן רגליהם עד אשר יבאו אל המנוחה לקצור כרנה את הזרע אשר הם זורעים עתה בעטל ויגיעה רבה ובעצב ודאגה. אך נקוה כי אהבתם לארץ אבותינו ותשוקתם העזה לעבוד את אדמת הקדש הזאת ולהשקותה גם בדמעות עיניהם עד אם תרצה להם להעניקם משוב פרייה, תחזק את לבם ותתן להם עז וכח לגבור על כל ערי

יצליחו בעבודת הקדש אשר לקחו עליהם.

ידענו כי שמח לא ישמח הקורא על מראה ארץ קדשנו אשר הראינוהו הפעם, אבל האשם לא אשטנו אנחנו בזה? הן באלפי שני גלותנו כמעט לא שמנו את לבנו לארץ הזאת, פקד פקדניה רק בתפלותינו וברכותינו אשר תקנו לנו הכמינו ובפעלינו ו ב מ ע ש י נ ו כמעט שבהנה ונונהנה. רק ביום ההרעלה אשר שתינו מצינו בארצית גלותנו בימים האלה העזתה את זכר הארץ הזאת על לבנו, ואם עוד היא אכלה ושטמה כמלפנים הנה יש תקוה כי עתה ישוב מעט מעט לב בניה אליה והעלוה על ראש שמהותיהם באמת כאשר נשבעו לה וכאשר נשאו ימינם לה בגלותם ראשנה מטנה בשכתם על נהרות בכל ובמרום בכבי בזכרם את ציון. יש תקוה, כי הנה בני הנעורים סבתי מדרש החכמות החלו לשוב לאמתם בלב תמים אחוי אשר רחקו ממנה, ואשר לא פלל איש לראות לפני עשרות בשנים בעת אשר הטיפו לנו נביאינו רק לאהבת כל האדם ולהתכוללות בנוים, אנחנו רואים עתה בערי מלדת ההשבלה ובעצם בית מקדש החכמות. הנה נכונה בוינה לפני שנה חברה בין בני הנעורים תלמידי האקדמיה (וכותב הדברים האלה זכה להיות בין מכונניה הראשנים) ויקראו לה ק ד י מ ה לאמר קדימה שאו עיניכם כי שם תקותכם, ותהג החברה השנה הזאת בימי החנכה את הג המכבים כיאות לבני נעורים נאמנים לאמתם ומאמינים בתקוה לימים יבאו, כי בעצם העיר וינה ובאזני כל הנאמפים קהל גדול מאד ובאזני פקיד הסמשלה אשר נשלח לבית מועד החוגנים דרשו חברי החברה על תקות ישראל לימים יבאו, ומאות אנשים מחאו כף לדברי הדורשים, וגם שפת עכרית לא נפקדה בהג הזה כי דרש דרש אחד התלמידים לפני כל הנאמפים גם בשפה הזאת. ויהי המראה יפה ומחוז נהדר חזו החוגנים בלילה ההוא, כדברי ראש

החברה ידירנו האהון שנזרר אשר כתב לנו במכתבו על אידות
החג הזה בין יתר דבריו לאמר: רק זאת אמר לך כי גדלה
שמחתי עד מאד בראותי שלש מאות איש בהם תלמידי בתי
מדרש החכמות בהם גברים ונשים כבודות נערים ונערות, כלם
לב אחד מיחאים כף ככל בהם על דברי הדורשים על תקות
האבה ועל השירים אשר שרנו על אמת ישראל. בעת המחזה
הזה התנשא לבנו ותקיתנו בתחית ישראל חזקה.

ועל דברי החג הנפלא הזה באו לנו דברים אחרים מאחד
טידידי ספרי טוב שרת ציון האלה, הוקר בקרטוניית דר'
לנניאל, וראוים הדברים כי ישימו קוראינו את לבם אליהם.
ר"ב א"ש.

ואלה דברי האהון דר' לנניאל

מחויץ לארץ.

בכבוד והדר הגנו בני הנעורים תלמידי בתי מדרש החכמות
בוינה את חג החנכה ויודיעו כזה את רנשי לבבם לעמם ואנחנו
אשר רק טרחוק שמע שמענו את דברי החג וראה לא ראינוהו
בעינינו נברך את העת הזאת אשר הסבה בחג כזה, כי מי יודע
אם יכלנו להגיע לחג כזה בעת אחרת בהיות נורל ישראל בנוים
לא כנורלו עתה. רק שמע שמענו טרחוק את דברי החג ונאמר
בלבנו לו היינו גם אנחנו בתוך החוננים ובמחזה הוקר הזה לו
היו גם עינינו. כי אם רב ירבו מחזות כאלה בחיבנו והיה זה
לגם לאויבי בני שם האוהבים איתנו עד מאד כי חפץ הפצנו
גם אנחנו באשר יחפצו הם להבדל מהם ולהיות עם לבדנו במקום
אשר הם חפצים לראיתנו שם.

ומי והן ורבו חברות מחברת קדימה בכל הארצות ובכל
הערים אשר נרחו בני ישראל שמה, כי בחברות כאלה תגדל
אחדותנו ובעת רעה תמצא לנו עזרת אחים מהרה, ותהת אשר

נפרדו לביתנו עתה איש מרעהו נסבן מעט מעט להיות בעצה אחת בכל דבר גדול לעם כלו, והיהודים השוכחים את עמם ואת נפשם ומתבוללים בנשים יתושו כי עליהם לבחור ולהיות לנו או לצרינו. חברות כאלה החוקנה את מוסרות אחרות כי נגש איש אל אחיו ולכותינו יקרבו, ואם רב תרבינה חברות כאלה והיותה לאל ידנו לעזור גם לעני אחינו בארץ ישראל ויצרתם לא כמשפט העזרה אשר נתנה להם עד כה.

כי אם רב תרבינה חברות כאלה במספר רב, לא יאכז כל הכסף אשר יוציאו עתה נדיבי בני עמנו על הארץ הזאת בלי תועלת מאין דעת את משפט הארץ הזאת ואת צרכיה באמת ואת אשר יוכל להעשות בה, כי החברות האלה התקדמה בעניני הארץ ושלחו אנשים בקיאים לתור אותה ולראות את בני אשר בה בעניני הכסח ועבודת האדמה ומשפט יושביה, ועלינו לדעת כל זה לנכון אם חפצנו לעשות בה דבר לא בני תועלת. הן בא יבאו הנה גם עתה מעת לעת אנשים מבני עמנו אשר לבם טוב לארץ וחפצים לעזור ליושביה בכל מהם. אפשר רק לימים מספר יבאו האנשים האלה וראו את ירושים ועיר שמים שלש ערים וראו גם המושבות אשר התושבו היהודים בהן בעת האחרונה, אבל בעת מעמה בשנים שלשה שמועות מה יוכלו האנשים האלה לראות? ואיך יוכלו להרוץ משפט צדק על עניני הארץ הזאת והם רק עברו בה ויראו רק הדברים אשר פגשו על דרכם אבל הדברים הצפונים אשר לא בראש הוצות יראו נעלמו מהאנשים האלה וכבאם הנה בן ישובו ולארץ לא יביאו כמעט כל תועלת. לא בן אם חברות כחברת קדימה תשלחנה אנשים להתבונן לכל עניני הארץ ולחקיר על כל אשר בה, וישבו האנשים האלה בארץ הזאת כפי אשר תדרוש מהם מלאכותם והיה בשוכם והפיצו אור על עניני הארץ הזאת ולא נגששה עוד כעורים בכל

אשר נעשה.

על כן אמר שנית מי יתן ורכו חכרות כאלה הצופות
קדימה. דר' לנגיאל

לוב מוג האויר והמטר לשנה זאת.

(מחוברת הראשנה)

כ"ז השון וכ"ח ימי מטר.

מכ"ח ועד ג' כסליו ימי לא מטר.

בליל ד' כסליו ידר מטר מעט.

ועד יום ו' כסליו ימי לא מטר.

מיום הששי לירח כסליו ועד יום השמיני שני ימי מטר.

ואחר עד יום העשירי ושנים ימי לא מטר.

ביום הששי בשבוע שנים ועשרים יום להדש כסליו לפנות ערב
החל הגשם לרדת וירד כל הלילה ולמהרתו יום השבת כלו וכל הלילה וכל יום
הראשון והשני והשלישי בשבוע, וארבעת ימי המטר האלה היו ימים קרים ורוח
מערב נשבה כל העת בחזקה, ורק ביום הרביעי מהרו מעט השמים ויראה
השמש וחס מעט את האויר ותהי עת יפה, ובלילה החל המטר לרדת שנית,
וירדל בבקר יום החמישי, ויהי כל היום הזה יום חם ושמש, ויחל המטר שלישי
בערב, וירד כל יום השישי וכל יום השבת וערפל חזק כסה את כל הארץ,
והשמש נראה לרנעים מבין הערפל.

ביום הראשון כ' ר"ח סבת ויום השני כ"י סבת ימי חם ושמש.

ביום השלישי ג' סבת מטר מעט.

ועד יום הששי ו' סבת ימי חם ושמש.

ביום הששי בחצי היום מטר מעט.

ועד י"א סבת ומי לא מטר.

י"א סבת ידר גשם.

ועד יום הששה עשר הכישה ימי חם ושמש.

יום הששה עשר כלו חם, אבל עבים כסו את פני השמים, ובערב נשמע
קול רעם וראו ברקים, ויחזקו הרעמים והברקים וגשם החל, אך אהרי שעת הדל,

• מודעה •

סוכנו (הנם) במסקבה הארון ענה ינאם והחפצים
בספרי מבשרת ציון יפנו נא אליו על שם :

O. J. Chischinu, dlia Jonesa. Warwarka,
dom Maliuschina, Moskwa.

ובקיום יפנו נא החפצים במבשרת ציון להארון
ארון ישרון : Aron Schwarz Kieff.

C
1103.

II

• מודעה •

ספר

ארץ ישראל

על שבע הארץ הזאת וימיה ונהריות ועמקיה ושבע
אקלימיה והצמח והחי אשר בה ועריה וכפריה.

הקני אלדעזר בן יהודה.

יצא לאור חלק ראשון

מהירו פראנק אחר.

• מודעה •

בית האורחים בית אשל ירושלים

אנכי הח"ט מתכבד להודיע את אחיני כי הכינותי בית

אורחים יפה ואוב לאורחים יהודים, והבית במקום אור

טוב מתחיל לעיר, ופני הדרים מרחבים ויפים, והמחיר בוזר

והמאכלים יובנו בטוב טעם, ורבים מגדולי אחינו מלמדון

ופנים אשר התארחו בביתי הלכוהו בגליוני החדשות

נאם אלדעזר ליפמאן קאמיניץ.

עד מאד.